

קסד א ב ג מו' פייח
מהלכות גיולה
ואברה הלכה ט י ועין
נמי' ממנ עשין עד
טושי' ח"מ טי' סה סעף
י:

קסד ד מיי' שס נלטה יא
סג שס ועושי'
סס סעף יח וטושי'
אס"ע ס' קי סעף ב:

רבינו הנגאל

ופריקין מתני' דדייקת
מינה זה אמר תני נותנין
במתנת שכיב מרע שאפי'
נתנם לאחר אי הדי
ביה ב' מיהדר הוא
וליא פסידא כלל. ברייתא
בבבא דלאו בר מיהדר
הוא דחיישין דלמא
כתביה להאי מעיקרא ולא
יב' ליה שטרא והדר
כתביה לאיניש אחרינא
ויהב ליה שטרא והשטא
כפי מיהדר כמה ריהב
לבתרא והבר קניניא ביה
קמא ומשום הכי מודה
ליה לפיכך תני לא יחזיר
ואתקף עלה רב וביד הוא
סתמיא נמי דיתקאות
קמי' אלא הא והא בשכיב
מרע ולא קמי' מתני'
בדידיה דבר מיהדר הוא
ברייתא (בבבא, בבבא)
יכו' ופשיטה היא. תי'
מצא שובר בזמן שהאשה
מודה יחזיר לבעל וניהוש
דלמא כתבה בניסן ולא
נתנה לו השטר עד תשרי
הכנתה לכתובה בני וביני
ומפיק לשובר דכתב בניסן
וכסביל לה לכתובה.

בריייתא בבבא דלמא כתבה להאי ולא יתביה ליה. היינו ללא
כאזי דלדידיה אמאי לא נהדר כיון שהוא רוצה
דלעוי בתומיו זכין לו היכא דמטא שטרע לדיה ואזי יתקן
דלכר זכר דכסמוך: והא אידי ואידי דיתקאות קתני. ולא
ולפרוך נמי והא מתנת קמי' ואורי'ת
דמיירי מתני' שפירש שנתן לו גוף
ופירי מהיום אם לא יחזור עד לאחר
מיתה דמלי הדר ביה ורש"י דחק לפרש
דגבי מתנות אפי' אם אמר תני און
נותנין וה"פ דמתנתין שאני אומר
כתובין היו ונמלך עליהם שלא ליתן
ויהיב לאיניש אחרינא. ועמה רוצה
לחזור זו מן השני וליתנה לראשון
לפיכך אפילו אם אמר תני און
נותנין אכל דיימקי' אם אמר תני
נותנין דאפילו נמלך ונתן לאחר יכול
לחזור וקשה לפירושו דל"כ פירוש
דנמלך דמתני' יהיה בשני עניינים ותו
לעיל גבי גט דדייק הא אמר תני
נותנין אפילו לזמן מרובה לפרש"י
ז"ל מני' לפרושי הכי דלמא ה"פ
משום דנמלך איכא למיחש שמה לא
ניתן הגט עדין ולכן אפילו אם אמר
תני און נותנין אלא לשון ונמלך
משמע שמה אינו רוצה כדפרשית
לעיל (י"ח, ד"ה הא): ובתרא אבוב
כתבה איהו לאיניש אחרינא. תימה
אמאי לא אמרין נמי שנתנה האב
מתנה שנתנת שכיב מרע ואח"כ האב
עלמנו כתבה להאי ולא יהבה ליה ומת
האב ונתקיימה המתנה לראשון והבן
רוצה שמהיה לשני: מצא שובר
ב' ויחוש דלמא כתב ביתן בניסן
ב' ור"ת לפרוך על מתני' דגט
פשוט (ב"ב דף קסו.) דכותבין שובר
לאשה וכ"מ לא חיישין אלא היכא
שנפל ואתרע הא פריך לעיל (י"ג) גבי
כותבין שטר ללוה לע"ג דליכא
ריעותא וי"ל דמני' לדחוי' בשטרי
הקנאה אכל הכא אי בשטרי הקנאה
מייירי כי אין האשה מודה נמי יחזיר
לבעל דלון אשה מודה משמע אפילו
אינה אומרת שהוא מוסיף אלא אומרת
שכתבה ליתן ולא נתנה ואומרת עמה
אל תתנו לפי שנתנה דומיא דמלא
שוכרין דמתנתין דלא יחזיר שאני
אומר כתובים היו ונמלך כו':
ש"מ

הא בבבא והא בשכיב מרע מתנתין
דקתני הא אמר תנו נותנין בשכיב מרע
דבר מהדר הוא דאמרינן מאי איכא למימר
דלמא כתבה מעיקרא להאי ואמלך ולא
יהבה ניהליה והדר כתבה לאיניש אחרינא
ויהביה ניהליה השתא קא הדר ביה מההוא
דיהבה ניהליה אי במתנת בריא יהבה ליה
לית ליה פסידא דכי נפקא תרתי בתרייתא
זכי דהא הדר ביה מקמייתא אי במתנת
שכיב מרע נמי יהבה ניהליה לית בה
פסידא דבתרייתא זכי דקא הדר ביה
מקמייתא יכו' קתני בבבא אע"פ ששניהם
מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה בבבא
דלאו בר מהדר הוא דאמרינן דלמא כתבה
להאי מעיקרא ואמלך ולא יהבה ליה והדר
כתבה לאיניש אחרינא ויהבה ליה השתא
קא הדר ביה מההוא דיהבה ליה וסבר
מהדר לא מצינא הדרנא בי אימר להו
דאנא להאי יתבתא וניהדרו ניהליה כתבא
כי היכי דכי מפיק האי כתבא דקדים וזה
ביה הוא אלא אמרינן ליה אנן האי כתבא
לא יהבינן ליה להאי דלמא מכתב כתבת
מיהב לא יהבת ניהליה ויהבתה לאיניש
אחרינא וקא הדרת ביה אי לא יהבתה
לאיניש אחרינא וקא בעית דתתבה להאי
כתיב ליה השתא כתבא אחרינא ויהביה
ניהליה דאי יהבת לאיניש אחרינא לית בה
פסידא דקדים זכי מתקף לה רב זביד והא
אידי ואידי דיתקאות קא תני אלא אמר
רב זביד והא והא בשכיב מרע ולא קשיא
הא ביה והא בבבא מתנתין דקא אמר
תנו נותנין בדידיה דבר מהדר הוא דאמרינן
א"נ יהבה לאיניש אחרינא לית בה פסידא
דקמא ובתרא כתבא זכי דהא הדר ביה
מקמא כי קא תני בבבא אע"פ ששניהם
מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה בבבא
דאמרינן דלמא כתב אבוב להאי ואמלך ולא
יהביה ניהליה ובתרא אבוב כתב איהו לאיניש

אחרינא ויהבה ליה והשתא קא הדר ביה מההוא סבר מהדר לא מצינא
הדרנא בי אימר להו דאבא יהבה ליה להאי ונתכו ליה כתביה (ב' וניזיל
ונפיק מיניה דהוא זכי ונפלוג בהדיה הלכך אמרינן ליה אנן האי כתבא
לא יהבינן ליה להאי דלמא מכתב כתביה אבוב מיהב לא יהבה ליה
ויהבתיה את לאיניש אחרינא וקא הדרת ביה אלא אי קושטא קא אמרת
דיהב ליה אבוב זיל את השתא כתיב ליה שטרא אחרינא דאי נמי לא
יהבה ליה אבוב וכתבתיה את לאיניש אחרינא לית בה פסידא דקמא
ובתרא קמא זכי: ת"ר ימצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל
אין האשה מודה לא יחזיר. לא לזה ולא לזה בזמן שהאשה מודה
מיהת יחזיר לבעל וליחוש דלמא כתבה ליתן בניסן ולא נתנה עד
תשרי ואזלה וכתבה לכתובה בטובת הנאה בניסן ולא נתנה עד
ליה לשובר דכתיב בניסן ואתא לממרף לקוחות שלא כדון אמר רבא
שמע

ומפיק לשובר. שכתוב בניסן ויקדוס לשטרע של לוקח יחזיק הבעל בקרקע

הא בבבא. שהיה שטר מתנת בריא ללא כתיב ביה כדקליר רמי
בערסיה (ב' קדיון שכותבין בשטרי מתנות שכיב מרע): דבר
מהדר הוא. שיכול לחזור במתנתו אם כתב שני שטרות השני
זוכה שהרי חזר בו מראשון: אי במתנת בריא יהבה ניהליה. לההוא
כתבא: לים ליה פסידא. כתיב שטרא
דמהדר לא ליה להאי: בבבא. כגון
שהיה השטר זה הנמלא מתנת בריא
שהוא זוכה לשטר המאוחר לו שאינו
יכול לחזור במתנתו: דאי יהבה
לאיניש אחרינא לים ליה פסידא.
בשטרא דמתנת השטא דמלך דקדים
שטריה וזה: ביה. שעדין הוא קיים
ואמר תנו ליה: הא בבבא. שמת
מתליו וזה צנו אומר החזירה: דבר
מהדר הוא. ממתנה זו אם חזר בו
לאחר שילאו שני שטרות צ"ד זכה
האחרון: א"נ יהבה. שזכ לאיניש
אחרינא במתנת בריא: לים ליה
פסידא. לההוא כתבא כתיב שטרא
דמהדר לא ליה להאי: כתיב איהו.
בב' דהוא קדים. שהא שטר קודם
דכיון דמת אפי' מחליו וזה משנתנה
לו: ונפלוג כתיב. אחרון עמו
בכתיב: קמא זכ. מאחר שני
השטרות ילאו משמן הקודם וזה
שמתנת בריא הם. והשתא דלוקיימא
טעמא דלא יחזיר משום דלמא כתבה
להאי ואמלך ולא יהבה ליה והדר
כתבה לאיניש אחרינא ליכא למרמי
אמתנות ולא תידוק מתני' גבי מתנות
הא אמר תנו נותנין דכי נמי אמר
תני שייך למימר טעמא דלא יחזיר
משום שאני אומר ככותבין היו ונמלך
עליהן שלא לתן ודבר כתבה לאיניש
אחרינא וגבי דיתקאות ע"כ אם
אמר תנו נותנין אם הוא קיים דהא
תלה תנא דידן טעמא משום שאני
אומר נמלך עליהן שלא לתן ואי
נמי הכי הוה דנמלך השתא אם
אמר תנו נותנין דליכא למיחש למידי
וה"ק מלא דיימקי' או מתנה לא
יחזיר שאני אומר כו' והיכא דאמר
תנו [אין] שייך למימר לא יחזיר משום
טעמא דשאני אומר כגון מתנת
בריא או בשכיב מרע ומת וזכיה
קאמר תנו שמעני' ממתני' דלא יחזיר
ולא דייקין האמר תנו נותנין והיכא
דלא שייך למימר שאני אומר כגון
בשכיב מרע שלא מת מחליו דייקין
האמר תנו דבעל שאני אומר הלכך
נותנין: מלא שוכר. שכתבה אשה
לבעלה המקבלת כתובתי ועודה
תחתיו: ולא נתנה עד תשרי. והוא
לא פרע עד תשרי: ואזלה. איהי
בעודה תחתיו בין ניסן לתשרי:
וזכיה לכתובה. לאחר: בעובם
הנאה. כלומר בזול לפי שנתן מעותיו
בספק שאם תמות היא יירשנה בעלה
ויפסיד מי שלקחה ואם ימות בעלה
או יגרשנה יהיה לוקח במקומה
ויגבה לכתובה ושוב לא היה לבעלה
לפרוע לה הכתובה אלא ללוקח
ושובר שכתב בשמה אינו כלום:
המיוחדת לכתובהה שלא כדון:
ש"מ

(ב' ס"א ולחול ולפוק מינה
דהאי וכן הוא בנא"ש.
רש"י ב' ובי' קנא.)
הגהות הב"ח
(ב' רש"י ד"ה הא
בבבא וכו' בערסיה כדרך
שכתבין:

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

ב.

עין משפט
נר מצוה

(א) כמות פה: פה קדושין
ממ. כ"ק פט. כ"ב קמ"ז
(ב) ולעיל י"ט. לקמן לה: (ג)
(ד) ופי' חוסי' כמות ק: (ה)
ד"ה אגרות: (ו) ולעיל טו:
(ז) (ח) ופי' חוסי' ע"ב
ד"ה מלא ועי' חוסי' גיטין
ממ. ד"ה מלא: (י) לקמן
ממ. (יא) לקמן כ"ג:
(כ) [ויורשו מלא דש"י
לקמן ע"ב ד"ה סמפון].
(כא) כ"ב קמח. (ע"ש).
(כב) ולעיל ת"ח. גיטין כ"ג.
(כג) ר"מ מ"ו. (ל) [מקדירין
כ"ח].

מוסף רש"י

המוכר שטר חוב
לחבירו שחייב לו לזה
למלוה ממון ומסר לו
המלוה את השטר ליד לוקח
ומכרו לו ויבטל לו קנין
אילו וכל שעבדיה. אי נמי
דמפקקין תוס' (ב"ב ע"ג)
הלמלא אומות נקטת
ממסרה: (רשב"ם ב"ב קמ"ח)
וחזר ומחלו. המוכר
שואו מלוה מלוה
(כתובות פ"ה). מחלו.
דלמך ליה ליה ללוקח לאו
בעל דברים לדיד' (ט"ו)
ללא מכר לו חשון לשי' אלא
כל זמנא שנתא ליה. דלא
עדיף ה"ל לוקח ממלוה
דלמי' מתמייה דמלוה.
ומי' מעוטי חזיר לו מוכר
ללוקח. דהא הלמלא הוא
דדייקין דינא דגרמי' ה"ל
הפקד מעוטי' כדורף
שטרותיו של חבירו דק"ל
דחייב ההוא עובדא
דפיסה רפרס ליה אפי'
ואפי' מניה כי שורא ללמלא
(רשב"ם ב"ב קמ"ח). ואפילו
יורש. של מלוה. מחלו.
שהוא לא נחייב ללוקח
כלום אלא מתמת' מוכר.
והר' מחלו אלא (קדושין
מ"ח). ונכח הוא דלא אפי'
מל לוקח נכח שומכר
לו שטר המלוה אלא לזכות
כחוב הכתוב בו בתקום
המלוה או היורש. אף לא
עסק שעבודו מן המלוה
וקרינא ויה עבד ליה לאפי'
מלוה ויכול למכר שעבודו
(ב"ב ע"ג). וכל מעשה
ב"ד. כל מילתא דלמלא
לכ"ד לקיים. ליתא למיחש
למלך עתיק' שלא ילקח
ועזיר יח. סמפונות: (קדושין
דבר המכיל דבר קדוש
סימפון שלו. כגון שובר הוי
סמפון של שטר [קדושין]
ועזיר' לקחו ב"ה. הבא
תרגמו. כגבל. שטרי
טענותא. שטר חוב הידיקין
הוי כותבין טענות אנשי' הוי
כבדי שלא הוי טענות
ואחריו וטענות ועל פי אופן
טענות ספקין הידיקין את
דיס: (רשב"ם ב"ב קס"ח). ב"י
דינא דרב הונא. שהוא
על לקיימו כב"ד וכתבו כי
הנפק ופלו מזה והוא חובעו
ולא חובעו ע"י יוסף בן
שמעון באתה שטר ונסיח
כ"ח.

ש"מ. מללל חיישין להכי דאי נמי הוה הכי שפיר זכי בעל כשובר
שנכתב לשמה: **איסא לדשמואל**. דלמך המוכר שטר חוב לחבירו
וחזר המוכר הוה ומחלו מחלו הוא אלא הלוה. הלכך אם מכרה
זו כתובתה בחייב דהיינו שטר חוב וחזרה ומחלה לבעל כשטר
מחול ושפיר טרקי' בעל: **כששטר**
כתובה יולא מסתם ידה. שכתובה
לפניו ליתא למיחש לשמה מכרה
כטובת הנאה שאלו מכרתה היתה
מוסרת הכתובה ביד הלוקח: **לשתי**
כטובות. שמה שני שטרי כתובה היו
לה [ויש] לחוש שמה שמכרה אחד
ללוקח ויבא לחזור בה ולמחלו אלא
בעלה ומוסרת לו שובר המוקדם
לשטריו של לוקח. אלא ודאי איתא
לדשמואל ומתוך שצידה למחול שטר
כתובה לבעלה עכשיו לא חיישין
לשמה כתבה ליתן בדין כו': **ואפי'**
אמר. מהכא לא תשיע לשמואל:
מדא דלשתי כתובות לא חיישין. הלכך
ליכא למיחש ללמלא זנתה כטובת
הנאה: **ועוד**. אי נמי זנתה כטובת
הנאה לית לן למיחש לשמה כתבה
לשובר בדין ולא קבלה עד תשרי
דאי נמי הכי הוה כי מטא שובר
לדיה בתשרי וזכה למפרע בו זמנא
חתימתו ולא היה ממכרה שבתיים
כלום ושובר זמנא הכתוב בו טורף
ואפי' לטעמיה כו': **מתני'** **איגרות**
זוס. שזמן ב"ד נכסי ליה למלוה
כזו: **ואיגרות זמון**. שקביל עליו
לזון את בת אשתו: **מילויני**. קטנה
יתומה שהשיאה אמה ואחיה לדעתה
יולאה ממנו כמילויני ואינה כריכה גט
אלא אומרת בפני שלשה אי אפשי
כפלוני בעלי וכותבין לה ב"ד שטר
שמיאנה כפניהם להיות לה עדות
שמותרת לנישא: **שטרי כריוני**. בגמרא
דליכא למיחש לשמה נמלך דהא ב"ד לא
כתובת אלא דכד כריוני מקויים
ולפרעון נמי ליכא למיחש דכתיב שטרות
לא שייך כהו' פרעון
אנפשיה: **מלא כתיבית או כדלוקח**. שום
שטר: **או שמה**
מכריז על שטרות. ככרן או כלאוה.
ובגמרא מפרש מאי חפיסה
ולוקחמא ותכריז ואגודה: **הוי זה יחזיר**.
דדבר שיש בו סימן הוא
דמפרש בגמרא שהכלי סימן כשיאמרו
הבעלים ככלי קן וכך מלאת
אותם וכן כתריז ואגודה הוי זה
יחזיר דדבר שיש בו סימן הוא
דמפרש בגמ': **אחד הלוה משלשה**.
אם שלשה שטרות של ליה
אחד הן שזוה משלשה בני אדם:
מואלס: **ללוה**. דודאי
פרעט והחזיק לו ומידו נפלו שאם
מידם נפלו מי קבלם למקום
אחד: **ואם שלשה לויס הס**. שלוו
מאדם אחד: **ויחזיר**. המואלס:
למלוה. שהדבר ידוע שממנו נפלו:
מלא שטר בין שטרותיו ואין
יודע מה טיבו. אלא אם הלוה
הפקידו אלא או המלוה או שמה
מקלמ' פרוע ומסרוהו לו להיות
שליש צינייה ושכח: **יהא מוגה**.
כדו
ולא יחזיר לא לזה ולא לזה: **ואם יש**
עמך סמפון. מילי מילי קתי
שכסמפון. והשטר בחזקת פרוע.
ואע"פ שהיה לשובר הוה להיות
מוגה ביד הלוה אמרינן האמינו
הלוה ואומר מחר תנה לי ושכח:
ג' זה כורר לו אחד. כשכוררין
לפן דייקין כותבין לפן זה כורר
לו את פלוני וזה כורר לו את
פלוני שלא לחזור בהן: **דאשכח**
בי דינא. מקויים בהנפק והשליח
המביאו אומר ממנו נפל:
חיישין

שמע מינה איתא לדשמואל (א) דאמר שמואל
המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחלו
אפי' יורש מחול אבי' אמר אפילו תימא
ליתיה לדשמואל הכא במאי עסקינן
בששטר כתובה יוצא מתחת ידה ורבא
אמר אי משווי שטר כתובה חיישין לשתי
כתובות ואבי' אמר חדא לשתי כתובות לא
חיישין ועוד שובר בזמנו טריף אבי'
לטעמיה דאמר (ב) עדין בחתומיו זכין לו:
מתני' (ג) מצא איגרות שום ואיגרות זמון
שטרי חליצה ומיאונין ושטרי בירורין (ד) וכל
מעשה ב"ד הרי זה יחזיר (ה) מצא בחפיסה
או בדלוסקמא (ו) תכריז של שטרות או
אגודה של שטרות הרי זה יחזיר וכמה
אגודה של שטרות שלשה קשורין זה בזה
רשב"ג (ז) אומר (ח) אחד הלוה משלשה יחזיר
ללוה שלשה הלזין מן האחד יחזיר למלוה
מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה
טיבו יהא מוגה עד שיבא אליהו אם יש
עמך (ט) סמפונות יעשה מה שבסמפונות:
ג' (י) מאי שטרי כריוני הכא תרגמו שטרי
מענתא רבי ירמיה אמר זה בורר לו אחד
זה בורר לו אחד: **וכל מעשה ב"ד הרי**
זה יחזיר: (יא) ההוא גיטא דאשתכח בי דינא
דרב הונא דהוה כתיב ביה בשוורי
מתא דעל רכיס נהרא אמר רב הונא
חיישין

ש"מ איתא דרשמואל. וא"ת ויחוש שמה מכרה כמעמד שלשמן
שאניה יכולה למחול כדמוכח פרק האיש מקדש (קדושין ד'
ממ. וספ ד"ה כ"ו) גבי התקדשי לי בשטר חוב או כמלוה שיש לי ביד
אחרים דקאמר כמלוה בשטר
המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו
מחול ואיצטית אימא כ"ע אית להו
דשמואל ובאשה סמכה דעתה פליגי
כו' ובמלוה על פה פליגי דברב הונא
דאמר כמעמד שלשמן קנה ולא
מסקי כ"ע אית להו דרב הונא ובאשה
סמכה דעתה פליגי כדאמר לעיל
ש"מ דאינו יכול למחול ו"ל דליכא
למיחש שמה מכרה כמעמד שלשמן
דאי ליכא עדים שמכרה הבעל
והאשה יכפרו המכירה ואי איכא
עדים נשיליניהו הכי הוה אם אומרים
שנתלצה הבעל או שמא ח"כ מודה
שהשובר שקר ואם מוחה שמה כבר
פרעמי לה ח"כ השובר נעשה קודם
המכירה ואינו דלפקידו אנפשיהו
ועוד י"ל דלא תקנו מעמד שלשמן
אלא דברב שראוי לגבות מיד אצל
כתובה דאינו חייב עמה עד אחר
תקנו מעמד שלשמן וכן נרין לומר
בפרק החובל (ב"ב דף פט. וספ) גבי
האשה שמלכה (כ) (בעצלה) לא הפסיקה
כמותה ואמאי מזיני כמעמד שלשמן
אלא משום דלא תקנו כמותה
דפרשייהו וזה אינו לחוש שמה מכרה
אחר גרושין כמעמד שלשמן כי אחר
גרושין מסתמא מכרה דמיס יקריס
וכשיוילא הבעל שובר שקדם היא
צריכה לשלם ולא תרוח כלום כקניינא
ולא חיישין אלא שמה מכרה בעודה
תחתיו כטובת הנאה דבר מועט
ומרווחת הרבה ומשני איתא לדשמואל
ואם היתה מוחלת לבעלה לא תפרע
ללקוחות אלא דבר שנתנו
ומרוח הרבה ורשב"ג דגבי ערב
לשמה כמותה ורובה לנרשה תנן
בפרק גט פשוט (ב"ב ד' קע"ג)
דדור' הנאה אלמא חיישין לקניינא
אע"פ שיחייב לפרוע הכל לערב
ולכך חיישין לקניינא לפי שאין
לו כמה לשלם לא דמי דהתם
מפקד הערב מיד וחיישין לקניינא
אצל כמה דאינו אלא חששא
בעלמא שמה לא מכרה ואפי' מכרה
שמה לא יפקידו הלקוחות כי אינו
מוציא מהם אלא חוב שהיה להם
על הבעל יהיה להם על האשה
וגבי חייב מודה דחיישין לעיל
לקניינא לפי שיוציא מיד מן
הלקוחות ועוד יש לחוש משום
לקוחות שלא כחצרות לגמרי:
שובר בומנו שורף. אע"פ
ששטר מכירה נמסר ללקוחות
תחילה אינו מועיל וטורף כדלעיל
וכן אמר לעיל גבי שמרורי עבדים
ונראה שחזקת חכמים היא
שזוכה משעת חתימה אע"פ
שלא נמסר לו עד ימים רבים אחרי
כן שאם לא כן יעולם לא יוכלו
העדים לחמוס אלא אם יראו
המסירה משום חששא דכתב
בדין ולא נתן עד תשרי ומזיני
בזני וענין איסור נראה דאם
עבד בא על בת ישראל קודם
שנא לידו גט שמרור שפסקה
דאם עבד בא על בת ישראל קודם
שנא לידו גט דלא שייך טעמא
דפרשייהו מ"מ לא פלוג רבנן
ויש כח ביד חכמים לעקור דבר
מן התורה וא"ת והא אפי' סבר
כ"ר' דלמך עדי מסירה כרמי
גבי מתנתא (ל) דחתימי עלה
מרי גיסי ור"א סבר בפרק
מי שהיה נשוי (כתובות דף
נד.) כתב לזה ולא מסר לו לזה
ומסר לו לזה שמסר לו תחילה
קנה ו"ל דהיינו כשני שטרות
שזמנא כתוב בשוה ציוס אחד
שאינו ניכר מתוכו איהו מהם
קודם לכך אזלינן בתר
מסירה אצל און זמנא שוה
החמוס קודם וזה אע"פ שהמאוחר
נמסר תחילה ובעובדא דהתם
דכתבתינהו לרמי בר חמא
בנפרא ולרב עוקבא כפניא
ואוקמיה רב שמת בדיה דרמי
בר חמא משום דקדיס ורב נחמן
אוקמיה לרב עוקבא כנכסיה
משום שודא התם מיירי דלא
ידעינן למי נמסר תחילה ורב
שמת סבר כמו שנכתב תחילה
לרמי מסתמא גם לו נמסר
קודם ורב נחמן סבר כיון דאינו
מוכיח זוכה השטר שקדם און
לומר שנמסר לו תחילה אע"ג
שנכתב קודם ולכך הוה דינא
שודא אצל אם הוה ידעינן למי
נמסר קודם היה וזכה כיון
ששייכה כמותם ציוס אחד
וא"ת ויחוש דלמא זנתה
כתובה ציוס שנכתב עדין
כחתומיו זכין לו וכשיוציאו
הבעל והלקוחות שטרם יהא
זמנא שוה ואין ידוע דמי קדם
ואמר תביאו רחיה שקדמתה
לפי שהוא מוחזק בהנכסים
שלו והלקוחות רוצין לטרוף
בשביל האשה ו"ל דהא ליכא
למיחש שתמכור ציוס כתיבת
השובר:

קבו א ב מ"י פ"ו מהל'
מכירה הלכה יב
ועין בהשגות ונמ"מ
ובכ"מ פתח עשין פס
טו"ע ח"מ כ"י טו ספיק'
ג:
קבו ג מ"י פ"ח מהל'
נילה ואכירה הל'
י. פתח עשין עד טו"ע
ח"מ כ"י סה ספיק' יב:
קסח ד מ"י שם הל' ג
טו"ע שם ספיק'
ט:
קסח ה מ"י שם טו"ע
שם ספיק' י:
קע ר מ"י שם הל' ד
טו"ע שם ספיק'
י:
קעז ז מ"י פ"ו מהל'
מלוה ולה הלכה
יא פתח עשין עד טו"ע
שם ספיק' א:

רבינו חננאל

אמר רבא ש"מ איתא
לדשמואל דאמר המוכר
שטר חוב לחבירו וחזר
ומחלו מחלו ואפי' יורש
מחול ומגו דאביעי מחלה
לה לכתובתה לבעלה כי
אמרה שובר האי דיריה
הוא תנאו לו נאמנת
האשה ורבות. ויהא
ואין תקנה שלא יהא
המוכר ושא' למחול כלל
וכבר ביארנוהו באר היטב
בפרק החובל:
[מתני'] מצא איגרות
שום פי שטר שומות
ב"ד ואיגרות זמון
כמשמעו כגון זמון
האשה ורבות. שטרי
בירורין שטרי טענות
זהו (א) שמוש ב"ד.
שטרי חליצה ומיאונין.
ההוא גיטא דאשתכח בבי
דינא דרב הונא דהוה
כתיב ביה בשוורי מתא
דעל רכיס נהרא מוחבא
אז ליל זכי מעשה ב"ד.

אז ליל זכי מעשה ב"ד.

איסורא

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

כא.

עין משפט
גר מצוה

קעו א ב מיי פטיו
המלכות מלוה וזה
הלכה ט סמך עשין לז
טושי"ע ח"מ ט"ו ס"ה סמך
יח:
קעו ג מיי פטיו
טושי"ע טס סמך
יט:
קעה ד מיי פטיו
טושי"ע טס סמך
כ:
א ה מיי פטיו מהלכות
גולה וזהו הל' ח
סמך עשין פד טושי"ע ח"מ
ס"ה רבך סמך י:
ב ו מיי פטיו הל' ג
טושי"ע טס סמך ו:
ג ז מיי פטיו הל' ח
טושי"ע טס סמך ט:
ד ח מיי פטיו טושי"ע טס
סמך ו:
ה ט מיי פטיו הלכה יא
טושי"ע טס סמך ט:
ו י ב מיי פטיו הלכה מ
טושי"ע טס סמך ט:
ז ל מ ג מיי פטיו הל' יב
סמך טס טושי"ע ח"מ
ס"ה רבך סמך י:

אלו מציעות שלו בריכות ברה"ר. כריכות דוקא מפליג בין רה"ר לרה"י משום דלמ"ד (לקמן כג:) סימן העשוי לידרס הוא סימן ומקום הוא סימן ומיירי הכא דליכא סימן ומקום נמי לא הוא סימן כרה"ר משום דמנשתפי וברה"ר הוא מקום סימן ומיירי להכריז ומיירי דאשכח דרך הינוח וככרות של נחמוס ועיגולי דביילה אין כהם סימן והוא שלו אף ברה"ר ומיירי דמאלא דרך נפילה ולכך לא הוא מקום סימן וא"ת אמאי נקט כריכות דאשכח דרך הינוח טפי משאר דאיירי דרך נפילה וי"ל דכריכות איירי דיקורי אינון לא הוה שיפלו שלא מדעת אלא כשעומד לפוס מניח לארך ושכחם טס וככרות של צעה"צ יש להן סימן דבעלי כמים רגילים לעשות סימן בככרותיהן ולכך אפילו כרשות הרבים חייב להכריז דסימן העשוי לידרס הוא סימן ונצידי מעות ופירות דהוה מקום סימן אף ברה"ר כדאמר לקמן משום דלא שייך כהו מנשתפי ואם תאמר כריכות ברה"ר דמיירי דרך הינוח היאך לוקחם הא אמרינן לקמן (ט) ספק הינוח לא יטול וכל שכן ודאי הינוח וי"ל דה"מ כשמאלא כמקום מונע ומשמחר ללא יטול (א) אם אסו בו סימן ואם יש בו סימן נוטל ומכריז ולמ"ד (לקמן כג:) סימן העשוי לידרס לא הוא סימן ומקום נמי לא הוא סימן ומיירי ככריכות שיש בהם סימן ולכך ברה"ר מכריז וככרות של נחמוס ושאר דמתנינן לית בהו סימן ולכך אף ברה"ר הם שלו וככרות של צעה"צ שיש בהם סימן חייב להכריז אף ברה"ר דאין עשוי לידרס משום דאין מענינין על האוכלין וכולה מנתי מיירי בין דרך נפילה בין דרך הינוח וא"ת כריכות אי דרך נפילה היא אסו קן אינו יודע היכן נפלו וכרשות היחיד אמאי צריך להכריז הא מתיישב ששנור ברה"ר נפיל וי"ל דאע"פ שאינו יודע לכוון המקום יודע לה אס נפל כרשות הרבים או כרשות היחיד:

דשיילינן להו. אם ראו הפרעון. ואם לאו נאמן המלוה לומר שלא נכתב אלא להיות מוכן לכשיפרע: עדי קיום. שכתבו הנפק דני דינא לא מוקימי ליה אלא א"כ פרע: סמפון שיש עליו עדים. צעדי קיום מוקמינן לה: יתקיים כדוסמיו. ואפי' יולא מתחם יד מלוה כשר: אין עליו עדי קיום. אבל עדים חתומין עליו: ויולא מחסם ידי שליש. שאין המלוה מושיאו ולא המלוה אלא שליש שצנייהם נאמן: או שילא אחר חיפוס שערות. שילא לפנינו כשהוא כתוב בשטר חוב אחר החתימה כשר: דהא הימניה מלוה לשליש. מלוה כהן דהא הוה וזהו מסרו כותב שזכר אלא מלוה והוא מסרו ליד השליש:

(א) [מסדרין (א) (ב) (ג) וע"י מוס' לקמן כג: ד"ה מהחיות]. (ג) [בבב' ירושל' וירוש' למא' להק' י' חיות]. (ד) [לקמן כג:]. (ה) [כל שכן ח"י רש"ל]. (ו) [לקמן כה:]. (ז) [לקמן כג:]. (ח) [ס"ה (ט) וע"י מוס' פסחים לג: ד"ה מקנן].

הגהות הב"ח
(א) [ה"פ ד"ה אלו וכו' אם אין בו סימן. י"ב ע"ל דף כג סוף ע"ל].

הגהות הגר"א
[א] גמ' קב שומשמן כו'. י"ב גירסת הרמב"ם שומשמי וממיר ורמזו מאי מקו ור"ל מ"ב ו' מים:

הדרן עלך שנים אוחזין

אלו מלאות. מלא פירות מפורין. נתיאשו הצעלים מהן כדאמר בגמרא והפקר הן: מעות מפורות. הואיל ואין להם סימן ניכר איאשו מיהא והוה להו הפקר. והוה טעם כולם: כריכות. עומרים קטנים כמו מאלמים אלומים ומתרגמין בירושלמי מוכרין כריכן (בראשית לו:) ברה"ר. שכל דשין עלייהו ואם היה סימן נקשר עליהן הרי הוא נשחט: של נחוס. כל ככרות הנחמוסין שוין אבל ככרות של צעל הביט יש בהן סימן: ממדינתן. כמות שהן גוזרות כשאר כל גזרת המדינה לאפוקי הצלות מביט האומן כדקמי סיפא: איני פשטן. רישט"א בל' אשכנז ובמקומינו פופ"ר: ולשון של ארגמן. אמר סרוק ומשוך כמין לשון וזכור ארגמן ומניין הן: מלא עיגול. של דבילה: אנפוריא. בגמ' (י) מפרש: גמ' וכמה. השזב פיזור: קב. מפחר בצרבע אמות אבל בג' אמות לא היו פיזור וטעמא מפרש ואזיל: אי דרך נפילה. אם מאלס דרך נפילה שיש לעת שלא הונוח טס מדעת אלא נפלו: אפילו טובא. מקב נמי דשין דאין בהן סימן איאשו מיהא: ואי דרך הינוח וכו'. עמיד לחזור וליטולן: כמנשתא דני דרי. בשעת אסיפת גרנות וכלן דשן צעליהן ונשארו את העיקר ונתורו אלו: נפיש טרשייהו. לקבלין: בליר מהכי. אם היה פזורין כפחות מקן: משום דלא חשיבי. עליה קב פירות לטרוח עליהן טורח קיצורן של ארבע אמות: שומשמן. דקין מאל ויש טורח בקיצורן יותר מחטין אבל דמיהן יקרין: תמרים ורמונין נסים הן ואין טורח בקבוצן: יאוש

הדרן עלך שנים אוחזין

אלו מציעות שלו ואלו חייב להכריז אלו מציעות שלו ימצא פירות מפורין ימעות מפורות ובריכות ברשות הרבים יועגולי דבילה ככרות של נחמוס (מחרוזות של דגים וחתוכות של בשר וגזיו צמר הלוקוחין ממדינתן ואניצי פשתן ולשוונות של ארגמן הרי אלו שלו (דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר (כ) כל שיש בו שנינו חייב להכריז כיצד ימצא עגול ובתוכו חרס ככר ובתוכו מעות רבי שמעון בן אלעזר אומר כל כלי אנפוריא אין חייב להכריז: גמ' מצא פירות מפורין וכמה א"ר יצחק קב בארבע אמות היכי דמי אי דרך נפילה אפילו טובא נמי ואי דרך הינוח אפילו בציר מהכי נמי לא א"ר עוקבא בר חמא לבמכנשתא דבי דרי עסקין קב בארבע אמות דנפיש טרחייהו לא טרח איניש ולא הדר אתי ושקיל להו אפקורי מפקר להו בציר מהכי טרח והדר אתי ושקיל להו ולא מפקר להו בעי רבי ירמיה חצי קב בשתי אמות מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דנפיש טרחייהו חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו או דלמא משום דלא חשיבי (ו) חצי קב בשתי אמות כיון דלא חשיבי מפקר להו אפילו טעמא מאי משום דנפיש טרחייהו וכ"ש קביים בשמונה אמות כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו או דלמא משום דלא חשיבי וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר להו (א) קב שומשמן בארבע אמות דחשיבי לא מפקר להו או דלמא משום דנפיש טרחייהו וכ"ש שומשמן כיון דנפיש טרחייהו טפי מפקר להו קב תמרי בארבע אמות דלא חשיבי מפקר להו או דלמא משום דנפישא טרחייהו וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי יתקין: איתמר יאוש

לגמור אבל קב בצרבע אמות יש לו טורח ללקוט הכל ואין מלקט כלל אי נמי קב בצרבע אמות רוחב וארבע אמות אורך והכא בעי חצי קב צב' אמות על צ' אמות:

לעזר רש"י
רש"י א"א [ירושלמי].
אגודות פשתן סרוק.
מפרי"ר [פופרי"ש].
אגודות פשתן סרוק.

רבינו חננאל

שיש עליו עדים כשר. ופריק מאי עדים דקתני עדי קיום הכי נמי מסתברא וכו'. גופא סמפון שישי עליו עדים יתקיים בחותמו. אוקימנא תקיים מחותמו אם מעידן שפרעו בפניהם. אין עליו עדים כלומר אינם יודעין העדים לא סמכין עליה ואם יוצא מתחת ידי שליש ואמר השליש שראוי פרע הלוח למלוה מינו דאי בעי השליש למיתביה ללוה כי אמר פרעיה מרימין. וכן אם נמצא זה הסמפון כתוב בשטר חוב עצמו אחר החתימה עדי השטר כשר דאי לא דפרעיה לא הוה מרע ליה לטרייה:

(א) אולי צ"ל פ"י בשעת אסיפת הגרנות כשמכדין.